

Artykuł z dnia 13-01-2012

Autor: Marta Dykto

WYBÓR FORMY OPODATKOWANIA PODATKIEM DOCHODOWYM OD OSÓB FIZYCZNYCH

Wybór formy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych (PIT) wpływa nie tylko na wysokość przyszłego podatku, ale również na rodzaj i zakres prowadzonej ewidencji księgowej.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą mają do wyboru cztery formy opodatkowania dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej:

- opodatkowanie według skali podatkowej – w zależności od wysokości dochodu jest on objęty stawką 18%, 32% (są to tzw. zasady ogólne),
- podatek liniowy - 19% bez względu na wysokość dochodu,
- ryczałt od przychodów ewidencjonowanych,
- kartę podatkową.

Wyboru formy opodatkowania dokonuje się podczas zakładania działalności we wpisie do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Można ją zmienić na początku każdego roku kalendarzowego poprzez zawiadomienie Urzędu Skarbowego w formie pisemnego oświadczenia w terminie do **20 stycznia**. Jeżeli nie dokonuje się zmiany formy opodatkowania, nie trzeba składać ww. oświadczenia.

Podatek według skali (zasady ogólne)

Jest dostępny dla każdego przedsiębiorcy – bez względu na rodzaj działalności, rozmiar i formę prawną (czy jest prowadzona indywidualnie, w spółce cywilnej, czy osobowej spółce handlowej – jawnej, komandytowej, komandytowo-akcyjnej).

Podstawą opodatkowania jest dochód, tzn. przychód pomniejszony o koszty uzyskania przychodu.

Skala podatkowa na 2012 rok:

Podstawa obliczenia podatku w złotych		Podatek wynosi
Ponad	do	
	85.528 zł	18% minus kwota zmniejszająca podatek 556,02 zł
85.528 zł		14.839,02 zł + 32% nadwyżki ponad 85.528 zł

Roczny dochód nie powodujący obowiązku zapłaty podatku tzw. **kwota wolna od podatku w 2012 r. wynosi 3.091 zł.**

Umożliwia on:

- uwzględnianie kosztów związanych z działalnością tzw. kosztów uzyskania przychodów,
- skorzystanie z wszelkich dostępnych preferencji i ulg podatkowych – m.in. wspólnego rozliczenia z małżonkiem czy na zasadach przewidzianych dla osób samotnie wychowujących dzieci.

Minusem podatku według skali jest opodatkowanie wyższych dochodów stawką 32%.

Podatnicy PIT, którzy rozliczają się na zasadach ogólnych są obowiązani prowadzić **podatkową księgę przychodów i rozchodów (KPiR)**.

Jeżeli w poprzednim roku podatkowym podatnik osiągnie przychody z działalności gospodarczej przekraczające kwotę 1.200.000 euro, tj. 5.293.440 zł, zobowiązany jest prowadzić **księgi rachunkowe**.

Formy wpłacania zaliczek:

1. miesięczne,
2. kwartalne,
3. uproszczona forma zaliczki.

Szerzej o wybranych formach wpłacania zaliczek na podatek dochodowy w innych materiałach.

Podatek liniowy

Jest dostępny także bez względu na rodzaj i rozmiar działalności.

Ograniczenie dotyczy osób świadczących usługi na rzecz byłych lub obecnych pracodawców. Przy czym muszą to być usługi odpowiadające czynnościom, które wykonywali lub wykonują w ramach stosunku pracy w roku podatkowym. Mówiąc prościej, stawka liniowa nie przysługuje przedsiębiorcom, którzy współpracują ze swoim byłym pracodawcą i robią w firmie to samo, co na etacie. To ograniczenie dla pracowników, którzy przechodzą na tzw. samozatrudnienie.

Podstawą opodatkowania jest dochód, tzn. przychód pomniejszony o koszty uzyskania przychodu.

Podatnik, który wybrał opodatkowanie podatkiem liniowym, opłaca ten podatek według stawki **19%**, bez względu na wysokość dochodu osiąganego z działalności gospodarczej.

96.400 zł – tyle trzeba uzyskać dochodu, aby zyskać na stawce liniowej. Chyba że możemy skorzystać z ulg podatkowych, np. na dzieci. Wtedy lepiej zostać przy skali podatkowej.

Zalety:

- opodatkowanie wysokich dochodów niską stawką podatkową (19%).

Wady:

- brak możliwości skorzystania z większości ulg i preferencji podatkowych,
- podatek płacimy od pierwszej zarobionej złotówki.

Podatnicy PIT, którzy wybrali podatek liniowy są obowiązani prowadzić **podatkową księgę przychodów i rozchodów (KPiR)**.

Jeżeli w poprzednim roku podatkowym podatnik osiągnie przychody z działalności gospodarczej przekraczające kwotę 1.200.000 euro, tj. 5.293.440 zł, zobowiązany jest prowadzić **księgę rachunkowe**.

Formy wpłacania zaliczek:

- miesięczne,
- kwartalne,
- uproszczona forma zaliczki.

Szerzej o wybranych formach wpłacania zaliczek na podatek dochodowy w innych materiałach.

Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych

Mogą go wyprać podatnicy, którzy w roku poprzedzającym rok podatkowy osiągnęli przychody nie przekraczające kwoty 150.000 euro tj. **661.680 zł**. Limit ten nie dotyczy osób rozpoczynających działalność gospodarczą.

Opodatkowania w formie ryczałtu nie stosuje się m.in. do podatników:

- opłacających podatek w formie karty podatkowej,
- korzystających z okresowego zwolnienia od podatku dochodowego,

- osiągający przychody z tytułu prowadzenia aptek, udzielania pożyczek pod zastaw (prowadzenie lombardów), działalności w zakresie kupna i sprzedaży wartości dewizowych, prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w zakresie wolnych zawodów innych niż określone w art. 4 ust. 1 pkt 11, świadczenia usług wymienionych w załączniku nr 2 do ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od osób fizycznych,
- wytwarzających wyroby opodatkowane podatkiem akcyzowym,
- podejmujących wykonywanie działalności w roku podatkowym po zmianie działalności (ze współmałżonkiem lub bez),
- rozpoczynających działalność samodzielnie lub w formie spółki, jeżeli podatnik lub co najmniej jeden ze współników, przed rozpoczęciem działalności w roku podatkowym lub w roku poprzedzającym rok podatkowy, wykonywał w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy czynności wchodzące w zakres działalności podatnika lub spółki.

Podstawą opodatkowania ryczałtem jest przychód, bez pomniejszania o koszty uzyskania przychodu.

Przychodów z działalności opodatkowanej ryczałtem nie łączy się z innymi dochodami opodatkowanymi na zasadach ogólnych.

Na wysokość stawek ryczałtu ma wpływ rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej, np.:

- **3%** od przychodów z działalności gastronomicznej (z wyjątkiem przychodów za sprzedaży napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5%), usługowej w zakresie handlu,
- **5,5%** od przychodów z działalności wytwórczej, robót budowlanych lub w zakresie przewozów ładunków taborem samochodowym o ładowności powyżej 2 ton,
- **8,5%** od przychodów z działalności usługowej (w tym przychodów z działalności gastronomicznej w zakresie sprzedaży napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5%), ze świadczenia usług wychowania przedszkolnego, z tytułu umów najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze (bez limitów),
- **17%** od przychodów ze świadczenia usług parkingowych, związanych z zakwaterowaniem, doradztwem w zakresie sprzętu komputerowego, pośrednictwa w sprzedaży hurtowej samochodów, obsługi nieruchomości wykonywanej na zlecenie, fotograficznych, przez agentów i pośredników biur turystycznych i inne,
- **20%** od przychodów osiągniętych w zakresie wolnych zawodów.

Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych jest korzystny dla tych przedsiębiorców, którzy przewidują duże dochody przy niewielkich kosztach, a jednocześnie stawka ryczałtu nie przekracza 17%.

Wady:

- brak możliwości skorzystania z rozliczenia się wspólnie z małżonkiem lub na zasadach przewidzianych dla osób samotnie wychowujących dzieci,
- brak możliwości skorzystania z tzw. ulgi na dzieci,
- brak możliwości uwzględnienia kosztów uzyskania przychodów.

Zalety:

- możliwość skorzystania z m.in. odliczeń wydatków na cele rehabilitacyjne, wydatki na Internet,
- niskie stawki ryczałtu w porównaniu z podatkiem liniowym czy podatkiem według skali.

Podatnicy, którzy wybrali tę formę opodatkowania zobowiązani są prowadzić **ewidencję przychodów**.

Formy wplatania ryczałtu:

- miesięczne,
- kwartalne.

Szerzej o wybranych formach wplatania ryczałtu w innych materiałach.

Karta podatkowa

Przeznaczona jest dla niewielkich firm prowadzonych indywidualnie albo w formie spółki cywilnej, wykonujących ściśle określone rodzaje działalności gospodarczej usługowej, wytwórczo-usługowej i handlowej wyłącznie na terytorium Polski. Przepisy szczegółowo określają też zakres i rozmiary poszczególnych rodzajów działalności oraz warunki, w jakich dana działalność powinna być prowadzona. Są to m.in. usługi zegarmistrzowskie, krawieckie, handel detaliczny.

Aby wybrać tę formę opodatkowania należy spełnić następujące warunki:

- Prowadząc działalność nie można korzystać z usług innych firm (z wyjątkiem usług specjalistycznych), zatrudniać osób na umowę zlecenia i umowę o dzieło (można zatrudniać pracowników na umowę o pracę).
- Współmałżonek nie może prowadzić działalności gospodarczej w tym samym zakresie.

Wybór tej formy opodatkowania wymaga złożenia wniosku na formularzu PIT-16. Po rozpatrzeniu wniosku, Naczelnik Urzędu Skarbowego wydaje decyzję ustalającą wysokość podatku na dany rok.

Wysokość podatku uzależniona jest od:

- rodzaju zakresu prowadzonej działalności,
- liczby zatrudnionych pracowników,
- liczby mieszkańców miejscowości, na terenie której prowadzona jest działalność.

Podatek dochodowy wpłaca się bez wezwania w terminie 7.go każdego miesiąca za miesiąc ubiegły, a za grudzień w terminie do dnia 28 grudnia roku podatkowego.

Zalety:

- Zwolnienie z obowiązku prowadzenia ksiąg, składania zeznań podatkowych, deklaracji o wysokości uzyskanego dochodu oraz wpłacania zaliczek na podatek dochodowy.
- Opłacanie niezmiennego, zryczałtowanego kwoty podatku.

Wady:

- brak możliwości korzystania z ulg i odliczeń,
- brak możliwości korzystania z usług innych firm,
- wymogi stawiane przez ustawę, dotyczące formy prowadzenia działalności oraz liczby zatrudnionych pracowników.

Nie ma wymogu prowadzenia ewidencji księgowej.

Źródło:

Ustawa z dnia 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2010 r., Nr 51, poz. 307 z późn. zm.)
Ustawa z dnia 20.11.1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. z 1998 r., Nr 144, poz. 930 z późn. zm.)